

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Funkční styly, obecné poučení o slohu

Styl jazykových projevů

Sloh (styl) = způsob výstavby jazykového projevu, tj. způsob zpracování obsahu a využití jazykových prostředků.

Stylistika = nauka o slohu.

Vytváření a výstavba jazykového projevu je určována a ovlivňována řadou podmínek. Výsledná podoba textu, ať už mluveného nebo psaného, závisí na mnoha okolnostech a vlivech, které dělíme na:

- a) objektivní (vnější),
- b) subjektivní (vnitřní).

Souhrnně je můžeme označit jako **SLOHOTVORNÉ ČINITELE**.

OBJEKTIVNÍ ČINITELE:

1. zaměření a funkce projevu – např. prostě sdělná, odborně sdělná, estetická – viz dále FUNKČNÍ STYLY,
2. prostředí a situace – např. oficiální, veřejné, neveřejné, soukromé, intimní apod.,
3. forma projevu – mluvený nebo psaný,
4. míra připravenosti – připravený, nepřipravený,
5. kontakt s adresátem – přímý, nepřímý (zprostředkovaný dalším účastníkem nebo prostředkem komunikace – telefon, mail),
6. počet a zapojení účastníků komunikace – monolog, dialog.

SUBJEKTIVNÍ ČINITELE:

Souvisí s charakterem a jazykovou vybaveností autora projevu, rozhoduje: věk, povahové vlastnosti, životní zkušenosti, výchova, psychický stav. Podoba textu je určována také vztahem autora k obsahu projevu – věcný x emocionální.

Funkční styly

Jazykové vyjadřování má různý cíl a účel – funkci. To má velký vliv na slohové zpracování projevu.

Rozlišujeme:

1. **Styl prostě sdělovací:** hlavním cílem je dorozumět se. Typická je jednoduchá větná stavba i kompozice: běžná rozmluva, zpráva, oznámení, upozornění, jednoduchý popis a vyprávění.
2. **Styl vědecký a naučný:** cílem je podat přesné a úplné poučení o zkoumání určitého jevu, nejvíce záleží na výstižnosti a přesnosti, jednoznačnosti docílíme používáním odborných termínů a propracovanou větnou stavbou.
3. **Styl publicistický:** styl novin, časopisů. Hlavním cílem je informovat a poučit, ale i přesvědčovat a získávat (agitovat) pro určité cíle (ideologické, politické, mravní...).
4. **Styl umělecký:** způsob využití jazykových prostředků zde bývá velmi rozmanitý, právě zde se uplatní osobitost projevu autora, vedle spisovného jazyka se používají i další vrstvy národního jazyka. Hlavní cíl – estetické působení na čtenáře či posluchače.

evropský
sociální
fond v ČR

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

5. **Styl administrativní** – úřední styl má tyto hlavní funkce: operativní (informuje o událostech, které se týkají celé společnosti – povodně, požáry a jiná nebezpečí), direktivní (vyhlášky a zákony), zpravovací (veřejná správa, činnost institucí).
6. **Styl řečnický**: je stylem veřejných mluvených projevů, prvky řečnického stylu se však mohou objevit i v textech psaných – např. publicistické komentáře, úvodníky, eseje. Jde tedy o projevy oficiální a připravené, určené větší skupině adresátů. Převládá funkce informační a přesvědčovací.
- Typy projevů: politické, soudní, odborné (přednáška, referát, diskuse, polemika), náboženské (kázání), příležitostné (slavnostní, oslavné, smuteční, uvítací, přípitky...).

Cvičení:

- Cestou do školy uklouzl váš spolužák na náledí a zlomil si nohu, informujte o této události:
 - třídního učitele,
 - spolužáka,
 - rodiče kamaráda,
 - lékaře.
- Zpracujte pozvánku na jednodenní lyžařský zájezd, který pořádá vaše škola:
 - do rozhlasu,
 - na letáček na školní nástěnku,
 - na webové stránky školy.
- Zařaďte následující texty k jednotlivým funkčním stylům:
 - Slované – indoevropské obyvatelstvo satemové skupiny vystupující z anonymity na světlo dějin v době od 4. do 5. stol. našeho letopočtu v širokém prostoru střední a východní Evropy. Řešení otázek slovanské etnogeneze zůstává do našich dnů stále složitým problémem vědců řady disciplín, zejména lingvistických a historických, včetně archeologie.
 - Bivoj – stěhování. Veškeré stěhovací služby včetně těžkých břemen do 40 tun. Likvidace pozůstalosti. Ul. Ke Kamenině 12, 711 00 Ostrava – Hrušov, tel: 596 248 437, www.bivoj-stehovani.cz.
 - Žádám o povolení opakování 2. ročníku na Střední průmyslové škole, Ostrava – Vítkovice, přísp.org. V současné době jsem studentem 2.A třídy, mým třídním učitelem je Mgr. Jan Vomáčka. V minulém školním roce jsem byl často nemocen, a proto jsem nebyl schopen zvládnout učivo z matematiky, fyziky a strojírenské technologie. Přikládám potvrzení od mého ošetřujícího lékaře. Děkuji za vyřízení mé žádosti a věřím v kladné vyjádření. Josef Berlička
 - „Dneska vychytáme nulu, vy žabaři!“ „Leda ve snu, hlídej si šibenici, v malém vápnu na to šlápnu!“
 - Sejdeme se zítra v pet na hrbítové ☺! Lada